



Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

21. - 27. maj 2016. godine

Bilten broj 22/2016





Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Netransparentnost i prikrivanje informacija.....	3
Država protiv države	3
Nepotizam ili osiguranje podrške	4
O partijskom dinaru	5
Konferencije.....	7
Izveštaj koalicije prEUgovor o poglavljima 23 i 24.....	7
Mediji	10
Državu ne zanima borba protiv korupcije.....	10
Stranke u kampanji potrošile najmanje 15 miliona evra	14





Aktivnosti

U ovoj sedmici programski direktor Transparentnosti Srbija Nemanja Nenadić sastao se sa ekspertom TAIEX-a (Tehnička pomoć Evropske komisije) koji sa Agencijom za borbu protiv korupcije radi na analizi odredaba Zakona o finansiranju politički aktivnosti. Tema razgovora, održanog 26. maja, bilo je finansiranje partija, a TS će narednih dana dostaviti i u pisanoj formi predloge i preporuke za izmenu pravnog okvira i prakse u toj oblasti.

Izvršna direktorka TS Bojana Medenica učestvovala je 27. maja u Sarajevu na regionalnoj radionici o prijavama imovine nosilaca pravosudnih funkcija. Na skupu, u organizaciji Transparency International BiH učestvovali su predstavnici regionalnih ogranaka Transparensija, kao i predstavnici institucija u regiona, pored ostalih, i Agencije za borbu protiv korupcije.

Programski direktor TS držao je 25. maja u Zrenjaninu trening za dvadesetak novinara lokalnih i regionalnih medija iz Srbije, u organizaciji Centra za istraživačko novinarstvo Srbije. Teme su bile "Transparentnost javnih finansija" i "Vladavina prava i transparentnost".

Naše Antikorupcijsko savetovalište ([ALAC](#)) primilo je prošle nedelje 22 poziva (0800 081 081) i 15 mejlova (ts@transparentnost.org.rs) a do podataka o još 11 slučaja smo došli preko Fejsbuk poruka, ličnih kontakata, iz pres klipinga i sa interneta.

Interesantan slučaj smo dobili od gospođe Donke Radović, a u vezi postupanjem zakupca lokala koji se nalazi u vlasništvu opštine Kikinda. Zakupac postavlja dodatne objekte, te proširuje uslužnu delatnost bez dobijanja saglasnosti ostalih vlasnika. Opštinske službe daju dozvolu zakupcu da nastavi sa gradnjom i radovima, a mišljenje ostalih vlasnika se ignoriše. Sa druge strane, po prijavi gospođe Radović, građevinski inspektor postupa i donosi rešenje da se dodatno izgrađeni objekat ukloni, međutim rešenje se i dalje ne izvršava. ALAC je uspeo da pribavi određeni deo nove dokumentacije pa se postupak nastavlja dalje.

Na internet sajtu u protekloj sedmici objavili smo četiri teksta, a na [Facebook stranici](#), osam tekstova, komentara, linkova.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:



Pod lupom¹

Netransparentnost i prikrivanje informacija

27. maj 2016.

Gotovo sve opštine i gradovi protiv kojih je Poverenik za informacije od javnog značaja [zatražio sprovođenje nadzora i pokretanje postupaka odgovornosti sprovođenje nadzora i pokretanje postupaka odgovornosti](#) zbog kršenja zakona, odnosno uskraćivanja informacija Savetu za borbu protiv korupcije, imaju i nizak indeks transparentnosti (LTI) u [istraživanju koje je TS sproveda 2015. godine](#).

To ukazuje da su netransparentnost u najširem smislu, na način na koji ju je ocenjivala TS (LTI je "pokrio" čak 87 indikatora), i prikrivanje informacija (pa bilo da je reč o nameri ili neažurnosti) u korelaciji.

Nakon što se oglosio Poverenik, pojedine lokalne samouprave su reagovala, tvrdeći da su dostavile sve tražene informacije, da nemaju dovoljno ljudi da odgovore na zahteve, a Grad Novi Sad (koji je imao ondesks transparentnosti LTI 45 na skali od 0 do 100 i zauzeo je 84. mesto među 168 opština i gradova) je čak optužio Poverenika da je izneo neistinite informacije i da je na taj način naneo štetu Novom Sadu.

Ispostavilo se, međutim, da Novi Sad ipak nije postupio po spornom zahtevu, a Poverenik je saopštenje Grada [označio kao "neverovatan, a sasvim providan pokušaj obmanjivanja javnosti"](#).

¹<http://goo.gl/PjRIEj>



Nije dobro kada organi reaguju tek kada su direktno prozvani, a još je gore ako se brane iznoseći neproverene ili neistinite informacije, umesto da iznose tražene informacije, a probleme sa transparentnošću sistemski rešavaju. To što neke informacije (poput onih koje je tražio Savet - o broju zaposlenih, o uknjiženim nekretninama, o dodeljenim subvencijama, o drugim budžetskim davanjima i sl) nisu dostupni građanima i bez zahteva sigurno nije krivica Poverenika ili Saveta (ili bilo koga ko traži takve informacije). Nije dovoljno da transparentnost i spremnost za borbu protiv korupcije budu parola u predizbornoj kampanji. Oni se u praksi dokazuju i na slučajevima poput ovog.

Država protiv države

25. maj 2016.

Kada država, zbog kršenja zakona, kažnjava javno preduzeće ili ustanovu, treba da ogovaraju rukovodioci a ne da štetu trpe građani. U proteklim sedmicama bili smo svedoci dva primera posrednog kažnjavanja građana.



U Nišu su, zbog poreskih dugovanja, [sudski izvršitelji popisali deo voznog parka](#) Zavoda za hitnu medicinsku pomoć. Dve stare "zastave" i vozilo marke "nisan", izvršitelji su procenili kao dovoljnu nadoknadu štete od oko milion i dvesta hiljada dinara, koje niška Hitna pomoć duguje Republici na ime poreskih obaveza. Slična je i [vest od pre nekoliko nedelja](#), kada je WC na glavnoj železničkoj stanici u Beogradu, po nalogu Poreske uprave, bio "privremeno zatvoren zbog nezakonitog angažovanja radnika".

Niškoj Hitnoj zaplenili kola!

8. Maj 2016. | 23. maj 2016. 07:40 | Komentar: 0

Zbog dugova od 11 miliona dinara, izvršitelji popisali deo voznog parka Zavoda. Pružanje usluga građanima neće biti dovedeno u pitanje, poručuju lekari



Za verovati je da su i niški zdravstveni centar i beogradska železnička stanica povredili propise u ovom slučaju i da su prema njima preduzete zakonske mere usled toga. Međutim, nameće se pitanje da li su te mere prave. Kada se zbog kršenja zakona kažnjava pojedinac ili privatna firma, to pre svega ide na štetu samog prekršioca. Kada se na ovaj način kažnjava javno preduzeće ili javna ustanova, onda su bilo neposredno (kao u slučaju zatvorenog WC-a), bilo posredno (u slučaju zaplene nemedicinskih vozila) u stvari kažnjeni korisnici njihovih usluga. Naime, javna preduzeća i javne ustanove ne postoje, ili makar ne bi trebalo da postoje zarad sebe samih, već upravo radi dobrobiti krajnjih korisnika. Ova dva primera dobro ilustruju neke

od apsurdna. U javnim finansijama ima previše „presipanja“ iz jedne u drugu državnu kasu. Tako, ako poreznici naplate od niškog zdravstvenog centra dugovanja, ovi će se obratiti osnivaču (gradu Nišu), a grad, koji nema para, Republici. Na kraju, čitava stvar se može završiti time što će Vlada dati pomoć iz budžetske rezerve i tako vratiti prethodno naplaćeni porez. Slično tome, kada se zatvori WC na železničkoj stanici zbog nepoštovanja jednog propisa (o zapošljavanju), verovatno se krše neki drugi propisi (o higijeni), a pored toga nanosi se i šteta ekonomskim interesima javnih preduzeća, turizmu i poslovanju zemlje – u oblasti u koje država kroz neke druge kanale pretače takođe velike količine novca poreskih obveznika.

Nepotizam ili osiguranje podrške

23. maj 2016.

Prisustvo većeg broja članova porodice nosilaca nekoliko uspešnih lokalnih lista tumači se u medijima kao „nepotizam“. S druge strane stižu direktna i uvijena objašnjenja da je ovde u stvari reč o „sredstvu obezbeđenja“ od preletanja odbornika u drugi partijski tabor. Argumenti o nepotizmu su sa formalne strane veoma čvrsti i očigledni, mada, s druge strane, nije nikakvo čudo da bračni drugovi ili članovi iste porodice imaju i slička politička opredeljenja. Glavni argument protiv teze o nepotizmu, makar kada je reč o opšinskim odbornicima, jeste to što ove funkcije ne donose značajnu moć ili finansijske blagodeti, osim kada od podrške jednog ili nekoliko odbornika zavisi koja će stranka vladati opštinom. Drugim rečima, ako neki uticajni političar smešta svoje rođake i prijatelje na odborničku listu, to ne čini da bi njima



omogućio sticanje koristi (što bi bila suština nepotizma), već da bi ojačao sopstveni položaj. Naime, eventualnu ličnu korist bi rođaci i prijatelji mogli da ostvare jedino ako prodaju mandat nekom njegovom konkurentu, a to svakako nije bila želja ni Basataća ni Šapića (predsednici dve beogradske opštine) iz primera koji se ovih dana pominju.



Stoga ovu pojavu treba tumačiti kao još jedan pokazatelj jaza između zakona i realnosti. Političke stranke i vođe na centralnom ili lokalnom nivou se bore za podršku birača. Kada tu podršku dobiju, završili su tek pola posla, jer nije izvesno da će je i održati, pošto su mandati poslanika i odbornika slobodni. Zbog toga što zakonsko rešenje ne odražava realnost političkog života i načina/razloga opredeljivanja birača, značajan deo političkog života i energije odlazi na traganje za načinom kako će se zakoni zaobići. I tako, već decenijama srpski parlamentarni život se kreće između „pijace“ na kojoj slobodni predstavnici naroda trguju dobijenim mandatima i skupština kao „akcionarskih društava“ u kojima su poslanici i odbornici samo nužno zlo i ruka koja se radi glasanja diže ili stiska dugme, a u stvari odluke donose partijski lideri koji raspoložu određenim brojem udela u „preduzeću“.

O partijskom dinaru

22. maj 2016.

"Partijski porez" odnosno dobrovoljno odvajanje za stranku dela naknade koje funkcioneri dobijaju dugogodišnja je praksa u Srbiji, a u fokusu interesovanja javnosti našla se kada ju je uveo pokret Dosta je bilo.

Programski direktor TS ocenjuje da nije reč o dobroj praksi. "Smatramo da bi naknade koje dobijaju javni funkcioneri trebalo da pripadaju njima, a da sa druge strane političke stranke, koalicije i grupe građana koje su dobile poverenje na izborima treba da dobijaju iz budžeta takođe određenu sumu novca za finansiranje redovnog rada", kaže Nenadić.

On, međutim, ističe da je problem kod određivanja tih budžetskih davanja što zakon nije na najjasniji način predvideo njihovu svrhu, zbog čega se dešava, naročito na lokalnu i nakon zakonskih izmena 2014. godine, da su ta davanja smešno mala i da ne obezbeđuju adekvatno finansiranje ni minimalnih potreba.

Zakon o finansiranju političkih aktivnosti, prema njegovim rečima, ne zabranjuje takozvani partijski porez, koji postoji dugo kao praksa u Srbiji, s tim da se modaliteti razlikuju od partije do partije i njihove interne regulative. "Sa stanovišta zakona takva davanja bi mogla imati obavezujuće pravno dejstvo ukoliko se internim aktima predvide kao članarine. S druge strane, ukoliko bi se kao prilog predvidelo da je neko obavezan da da prilog to ne bi imalo pravno dejstvo, to jest sutra ako neko neće da plati takav prilog to ne bi moglo na sudu da se potražuje. Dakle to je jedna vrsta moralne obaveze koju budući odbornici tog pokreta preuzimaju na sebe", naveo je Nenadić. On



dodaje da ta praksa nije strana ni za neke zemlje razvijene demokratije.



Iz DJB pojašnjavaju da je cilj tog poteza bila transparentnost. Republički i pokrajinski timovi dobijaju značajna sredstava iz budžeta. Deo tog novca ide i lokalnim timovima. Lokalni odbori dobijaju skromna sredstva iz budžeta koja nisu dovoljna ni za iznajmljivanje kancelarije na lokalnu, a da ne govorimo o pratećim troškovima. Za ozbiljan rad lokalnog odbora, potrebno je zaposliti ljude, platiti poreze i doprinose, napraviti stručne službe koje će podržavati rad odbornika. Jer, sami odbornici su istureni igrači celog odbora u skupštini opštine, većina njih zaposlena sa punim radnim vremenom, [navodi potpredsednik DJB Dušan Pavlović](#).

Kako bi svaki lokalni odbor bio samodrživ i sam se finansirao od članarina, donacija, a kako nećemo da se bavimo korupcijom i partijskim zapošljavanjem, DJB je uveo pravilo da se svaki član lokalnog odbora koji uđe u lokalnu skupštinu u vidu donacije odriče jednog dela naknade za političke funkcije koje obavljaju u skupštinama, u korist lokalnog odbora. A onda

isti ti odbornici i raspoložu tim zajedničkim novcem iz kase lokalnog odbora.

Svaki član pokreta, ukoliko želi da postane član pokreta, mora da prihvati ovo pravilo. Ko ne želi, ne može da bude član pokreta. Svi znaju da iza njih stoje lokalni timovi koji će im, za vreme rada u skupštini, pomagati da rade na analizama, odlukama i zakonima. Novac koji poslanici i odbornici doniraju je skroman, ne koristi se za vile, zimovanja u mondenskim mestima, skupe automobile ili telohranitelje za decu lidera stranaka, već za rad lokalnih timova koji će im pomagati dok su u skupštini.

Šta ako neko kasnije odluči da zadrži novac i ne donira deo lokalnom odboru pokreta? Desiće se isto kao i za one odbornike koji odluče da ne dolaze na redovne sastanke lokalnog odbora, ne dolaze na sednice skupštine opštine, ne sastaju se redovno sa građanima, ne rade ništa na stvarima za koje su izabrani: biće isključeni iz pokreta.

Mislimo da ovako treba da se finansiraju političke organizacije. Mislimo da je ovo pošteno i prema članstvu, jer poslanici koji su ušli u skupštine nisu to postigli ličnim, već zajedničkim radom svih članova pokreta i za njihov uspešan rad u skupštinama potreban je ceo tim. U protivnom, nećemo ispuniti očekivanja koja od nas sa pravom imaju građani koji su nam poverili kratak mandat da zastupamo njih i njihove u skupštinama na svim nivoima, navodi Pavlović.



Konferencije²

Izveštaj koalicije prEUgovor o poglavljima 23 i 24

21. maj 2016.

Koalicija nevladinih organizacija PrEUgovor, čija je članica i TS, predstavila je izveštaj o stanju u poglavljima 23 i 24, i pozvala na otvaranje tih poglavlja, iako Srbija, nekim svojim postupcima sama dovodi u pitanje otvaranje. To se pre svega odnosi na slučaj rušenja objekata u Savamali koji, kako je rečeno, baca loše svetlo na sve dobro što je urađeno u reformi policije proteklih godina i pokreće pitanje da li je "policija servis građana ili servis političara". Kao problemi u oblastima obuhvaćenim poglavljima 23 i 24 izdvojeni su i raširena praksa postavljanje vršilaca dužnosti umesto profesionalizacije javnog sektora, neizjašnjavanje institucija u vezi sa slučajem "Panamskih dokumenata", netransparentno trošenje novca u oblasti ljudskih prava i posebno loša primena zakona koji se radije menjaju nego primenjuju.

Na predstavljanju šestog izveštaja koalicije nevladinih organizacija PrEUgovor o napretku u poglavljima 23 - pravosuđe i osnovna prava i 24 - pravda, sloboda i bezbednost, ocenjeno je da su akcioni planovi za ta poglavlja solidan okvir za početak pregovora i da ta poglavlja treba što pre otvoriti, [prenosi Euractiv](#).

Direktorka BCBP Sonja Stojanović Gajić je kao pomake u poglavlju 24 navela novi zakon o policiji, izradu prve procene organizovanog kriminala po Eurpolovoj metodologiji koja međutim nije zaživela u praksi, i dobar odnos Srbije prema migrantima, iako se sada postavlja pitanje da li ima kapacitete i mehanizme za njihovu integraciju.



Programski direktor Transparentnosti Srbija Nemanja Nenadić je kao pozitivne korake u poglavlju 23 naveo "neka zakonska poboljšanja" ali je dodao da je to daleko od onoga što je trebalo da se uradi.

Na skupu je ukazano, takođe, da nedavni događaji, poput Savamale, dovode u pitanje spremnost Srbije za otvaranje tih poglavlja.

² <http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/konferencije>



"Demokratija i vladavina prava su važni kriterijumi. Evropski savet može na inicijativu Evropske komisije da privremeno obustavi pregovore. Bojim se da ovaj slučaj pokazuje da mi nismo još otvorili poglavlje 24 a kandidovali smo se već da (pregovori o tom poglavlju) budu obustavljeni", rekao je izvršni direktor BCBP-a Predrag Petrović.

Policija u službi građana ili političara

Petrović je rekao da slučaj rušenja objekata u Savamali baca loše svetlo na sve dobro što je urađeno u policiji proteklih godina, da pokazuje da postoji ozbiljan problem primene zakona i pokreće pitanje da li je "policija servis građana ili servis političara".

Slučaj Savamale pokazuje da Srbija ima probleme u dostizanju suštine i konkretnih ciljeva u reformi sektora bezbednosti, rekao je on. "Suština reforme sektora bezbednosti je upravo u raskidanju klijentskog odnosa između politike i sektora bezbednosti, da sektor politike nije više sluga političara", rekao je on.

Petrović je rekao da je, iako je jačanje unutrašnje kontrole jedna od ciljeva reforme policije, slučaj Savamala pokazao da taj sektor nema dovoljnu autonomiju, jer nije postupio na sopstvenu inicijativu na osnovu iskaza svedoka i izveštaja ombudsmana već tek po nalogu tužilaštva.

On je rekao da se, kada je reč o ljudskim resurima kao drugom cilju reforme, postavlja pitanje integriteta, odnosno zašto niko u komandnom lancu nije rekao da neće da postupa po nezakonitom naređenju.

"Vedeizacija" umesto profesionalizacije

Petrović i Nenadić su ukazali i na raširenu praksu u javnom sektoru, uključujući policiju, da se imenuju vršioци dužnosti umesto da se pristupi profesionalizaciji.

Nenadić je podsetio da se taj problem javlja i u slučaju javnih preduzeća, a da, prema nekim analizama, u državnoj upravi 60 odsto mesta takozvanih "službenika na položaju" nije popunjeno po zakonu već su postavljeni vršioци dužnosti.

On je dodao i da se zakoni radije menjaju nego primenjuju i ukazao na pitanje kvaliteta i spovođenja planova vlade čije ostvarivanje se retrko preispituje.

"Iako su ti programi, ekspozeci premijera sve duži i duži i detaljniji, malo ko i u javnosti i od narodnih poslanika obraća pažnju na ovo štivo da bi kasnije pitao vladu da li je ili zašto nije ispunila obećani cilj", rekao je on.

Ukazao je da nisu izmenjeni ili doneti zakoni koji bi obezbedili veću odgovornost nosilaca javnih funkcija, poput izmene zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije ili zakona o finansiranju političkih aktivnosti, a nije donet ni zakon o lobiranju.



Ivana Jeremić iz Centra za istraživačko novinarstvo (CINS) izrazila je zabrinutost jer je izostala zvanična reakcija institucija u slučaju "Panamskih dokumenata", iako i pojedine firme iz Srbije koriste sistem ošor kompanija.

Ona je rekla da Srbije neće moći da izbegne to pitanje kao zemlja koja želi da uđe u Evropsku uniju koja preduzima korake kako bi regulisala to pitanje, poput crne liste poreskih rajeva.

Tanja Ignjatović iz Autonomnog ženskog centra je rekla da na planu rodne ravnopravnosti i ljudskih prava novac nije trošen transparentno i da su izostali podaci o rezultatima preduzetih aktivnosti, a da se pitanje položaja žene zloupotrebljava u političke svrhe.



Mediji

Državu ne zanima borba protiv korupcije

CINS, 26. maj 2016.

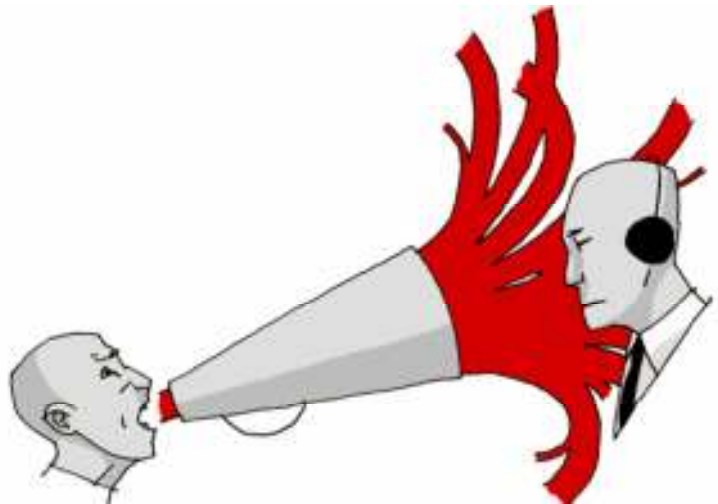
Više od dve godine kasni donošenje novog zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije koji bi ovoj instituciji dao šira ovlašćenja. Nezavisne institucije koje ukazuju na korupciju nemaju podršku najviših nivoa vlasti: funkcioneri ignorišu odluke Agencije, a Vlada ne uzima u razmatranje izveštaje Saveta za borbu protiv korupcije.

Opština Babušnica je od 2012. do 2014. godine dala preko 4 miliona dinara firmi Jug-inženjering, čiji je većinski vlasnik najpre bio predsednik opštine Saša Stamenković, a potom njegov brat Srđan. Kao lokalni funkcioner, Stamenković je davao naloge za plaćanje ovom preduzeću, a da Skupštinu opštine i Agenciju za borbu protiv korupcije nije obavestio o potencijalnom sukobu interesa.

Agencija je po prijavi ipak pokrenula postupak protiv Stamenkovića i kasnije je utvrđeno je da je "interesno pogodio sebi i povezanim licima i tako doveo u sumnju poverenje građana u savesno i odgovorno vršenje javne funkcije." Kažnjen je javnim objavljivanjem preporuke za razrešenje sa funkcije, u novembru 2015. godine.

Stamenković je ostao predsednik Opštine Babušnica, jer skupština opštine u tri navrata nije imala kvorum da odluči o predlogu za njegovo razrešenje - iako je i sam Stamenković podneo predlog za svoju ostavku.

Tako je sednica skupštine od 14. aprila počela uz prisustvo 35 od 37 odbornika. Posle rasprave o ostavci Stamenkovića, bilo je prisutno samo njih 6, a nakon petnaestominutne pauze - 4 odbornika, što nije bilo dovoljno za donošenje odluke. Slično se dogodilo i na sednicama 22. aprila i 5. maja.



Ovo je samo jedan od desetina slučajeva u kojima je Agencija za borbu protiv korupcije utvrdila da su javni funkcioneri bili u sukobu interesa i donela preporuku za razrešenje – a koja nije sprovedena u praksi.

"Ovakvim postupanjem pojedinih organa se politička volja stavljala iznad prava. Ako se politička većina svojim odlukama stavlja iznad nekog pravnog rešenja, onda ta većina može izglasati bilo šta samo zato što je većina", kaže Tatjana Babić, direktorka Agencije.



Stamenković nije odgovorio na pozive Centra za istraživačko novinarstvo Srbije (CINS) za razgovor. Agencija je protiv njega podnela i krivičnu prijavu zbog sumnje u zloupotrebu službenog položaja.

Novi Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije, koji bi Agenciji mogao doneti veća ovlašćenja, uključujući i obavezujuće odluke o razrešenju, trebalo je da bude gotov pre više od dve godine. Ipak, rokovi su produžavani barem tri puta, pa će donošenje zakona morati da sačeka novi skupštinski saziv.

Radomir Ilić, državni sekretar u Ministarstvu pravde kaže da nije važno kada se zakon donese nego da bude kvalitetan: „Bolje da i Agencija i Ministarstvo 100% stanu iza ovog zakona i onda nema nikakvih manjkavosti u njegovoj primeni.“

Nemanja Nenadić, programski direktor organizacije Transparentnost Srbija kaže da se osnovni strateški dokumenti za suzbijanje korupcije - [Nacionalna strategija](#) i [Akcioni plan za borbu protiv korupcije](#) - ne sprovode dosledno. Pritom, nema odgovornosti za kršenje propisanih rokova i obaveza, među kojima je i donošenje novog zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije.

Stroža kontrola funkcionera

Jedna od načešće izgovaranih poruka u poslednja dva saziva Vlade Srbije bila je da borba protiv korupcije nije samo priča, već da je prate konkretni koraci. Vlada na čelu sa Ivicom Dačićem donela je Nacionalnu strategiju za borbu protiv korupcije za period od 2013. do 2018. godine, kao i akcioni plan za njeno sprovođenje.

Jedna od tačaka Strategije bila je donošenje izmena Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, koja kao nezavisno telo kontroliše finansiranje političkih stranaka, imovinu funkcionera, njihove privatne biznise i sukob interesa pri obavljanju javne funkcije.

Za rad na ovom zakonu još 2013. godine bilo je zaduženo Ministarstvo pravde kome je dato 12 meseci da pripremi nacrt i pošalje ga Vladi na razmatranje. Rok je istekao sredinom 2014. godine, a do tada nije formirana ni radna grupa koja bi počela rad na nacrtu zakona.

Zbog kašnjenja, Agencija je u julu 2014. Ministarstvu pravde podnela Incijativu za donošenje novog zakona i napisala model po kome bi radna grupa mogla da uradi nacrt.

Zbog problema na koje je nailazila radeći po važećem zakonu, Agencija između ostalog predlaže da preporuke za razrešenje funkcionera umesto savetodavne postanu obavezujuće: funkcioneri ne bi mogli da ostanu na radnom mestu ako Agencija utvrdi da su u sukobu interesa ili obavljaju više funkcija.

"Ako imate jednu skupštinu grada koja tri puta, u slučaju tri funkcionera, odbija da razreši funkcionere za koje je utvrđeno da su bili u sukobu interesa i to bez obrazloženja (...) morate predložiti da vaša preporuka ne bude samo preporuka kojom će se drugi organ pozvati da radi svoj posao, već da ta preporuka dobije obavezujući karakter", kaže za CINS Babić.



Takođe, Agencija je tražila da se, osim kod supružnika i maloletne dece funkcionera, proverava imovina njihovih roditelja i punoletne dece. Proveravala bi se i tačnost podataka u izveštajima o primanjima i imovini, uz obavezu banaka da dostave podatke o računima i poslovima funkcionera.



„Sve što smo predložili ima za cilj da poveća našu efikasnost u sprečavanju i suzbijanju korupcije i u zaštiti javnog interesa“, kaže Babić.

Prema rečima Radomira Ilića, državnog sekretara Ministarstva pravde, ministarstvo je saglasno po pitanju načina definisanja sukoba interesa, imovinskih karata funkcionera i pristupa bazama podataka.

Neslaganje postoji oko obavezujućih odluka Agencije jer, kako kaže Ilić, taj predlog daje mogućnost Agenciji da zadire u politički sistem i mogućnost da izazove krizu vlade ukoliko dođe do smene ministra. Dodaje da jeste problematično što se do sada, preporuke za razrešenje nisu uopšte poštovale.

Odugovlačenje sa usvajanjem zakona

U septembru 2014. godine ministar pravde Nikola Selaković je izjavljivao da nije zadovoljan realizovanjem mera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije i da "antikorupcijskih tela u Srbiji ima mnogo, ali ipak izostaju rezultati."

Situaciju je dodatno zakomplikovalo što je skoro mesec dana nakon toga Agencija pokrenula postupak protiv Selakovića zbog sukoba interesa jer je učestvovao u izboru jednog savetnika iz ministarstva pravde za sudiju, a drugog za tužioca. Ministar je zbog ovog postupka, koji do danas nije završen, javno kritikovao rad Agencije.

[Pred kraj 2014. godine Ministarstvo pravde je napisalo Akcioni plan](#) za poglavlje 23 pristupnih pregovora za članstvo u Evropskoj uniji. Njime je ponovo odložen rok za donošenje zakona – do prvog kvartala 2015. godine.

U januaru 2015. godine ministar Selaković donosi odluku o formiranju radne grupe koja će raditi na predlogu zakona. Među članovima su predstavnici Agencije i Saveta za borbu protiv korupcije, Ministarstva pravde, Prekršajnog suda u Beogradu, Republičkog javnog tužilaštva i Transparentnost Srbija.

Iako je ovo telo imalo preko 20 sastanaka, tokom 2015. još uvek nije gotov predlog zakona koji bi išao na javnu raspravu. Novo produženje roka za usvajanje zakona usledilo je [u decembru 2015, godišnjim planom rada Vlade Srbije](#) u kome je navedeno da će do juna 2016. biti urađen predlog zakona.

[Konačnom verzijom Akcionog plana za poglavlje 23](#) u pristupanju EU, iz aprila 2016. godine, rok je još jednom produžen, za drugu polovinu ove godine.



Radomir Ilić iz Ministarstva pravde kaže da spori rad radne grupe nije odgovornost samo ministarstva jer je predsedavanje grupom povereno direktorki Agencije.

Direktorka Agencije Babić kaže da je grupa od starta imala organičenja u radu, pre svega zbog broja članova, kojih je čak 17, pa su sastanci često odlagani zbog nedostatka kvoruma.



Nemanja Nenadić, koji je i član radne grupe, kaže da je jedan od razloga za kašnjenje u vezi sa generalnim odnosom izvršne vlasti prema nezavisnim organima, među kojima je i Agencija, „koji je evoluirao od podrške pre 4-5 godina, do stalnih sumnjičenja i tretiranja kao neprijatelja.“

Nenadić objašnjava da je usvajanje novog zakona osetljivo jer je teško osmisliti rešenja koja neće uzdrmati ceo poredak, pa bi se mogao naći pregršt razloga za odugovlačenje „ali je ovoliko trajanje ipak direktno uzrokovano razlozima političke prirode i neke vrste 'odmeravanja snaga'.“

Na veliko kašnjenje sa izmenama Zakona o Agenciji ukazao je i izveštaj Evropske komisije o napretku Srbije za 2015. godinu. Borba protiv korupcije jedna je od najlošije ocenjenih oblasti, a donošenje Zakona o Agenciji je navedeno kao nešto što Srbija mora što pre uraditi.

Izveštaji Saveta nikome ne trebaju

Agencija za borbu protiv korupcije nije jedino antikorupciono telo koje ima probleme u radu i nailazi na ingorisanje institucija. Savet za borbu protiv korupcije od svog osnivanja 2001. godine neprestano ukazuje na korupciju u različitim društvenim oblastima i institucijama ali po njihovim izveštajima se sporo postupa, a na njihove zahteve Vlada se ne oglašava.

Samo tokom 2015. godine Savet je napisao šest izveštaja: o pritiscima i vlasništvu u medijima, o uslugama oglašavanja javnog sektora, o poslovanju Železnice Srbije, nabavci brojila Ministarstva rudarstva, o nezakonitom sprovođenju privatizacije i poslovanju Dipos doo Beograd.

„Ni na jedan izveštaj nije bilo reakcije... Nikada nas premijer nije pozvao, a nebrojano puta smo tražili sastanke (...) Kao da ne postojimo, kao da ga nije briga da li radimo“, kaže Vasilić.

Već skoro dve godine Savet radi u nepotpunom članstvu jer Vlada ne odgovara na njihove zahteve za popunjavanje članova.

„Može se sa sigurnošću tvrditi da je neizbor nedostajućih članova direktna posledica odsustva podrške za ove institucije, odnosno reakcija vlasti na njihove kritičke osvrte“, kaže Nenadić.



Izveštaji Saveta o 24 sporna slučaja privatizacije i prodaje preduzeća u državnom vlasništvu postali su uslov za pristupanje Srbije EU od 2011. godine i poslednje dve vlade su najavljivale da će ovi slučajevi biti brzo rešeni.

Međutim, prema istraživanju CINS-a iz 2015. godine, od 24 slučaja ni u jednom nije doneta presuda, a samo u pet predmeta je počelo suđenje. U međuvremenu, nakon godinu dana, za još jedan slučaj je dostavljen nacrt optužnice Višem javnom tužilaštvu u Beogradu, dok se ostali nalaze u istrazi.

Stranke u kampanji potrošile najmanje 15 miliona evra

Novosti, 24. maj 2016.

Stranke i koalicije su tokom predizborne kampanje najviše novca izdvojile za TV spotove, promocije u štampanim medijima, kao i za plakate, a kako procenjuje programski direktor Transparentnost Srbija Nemanja Nenadić, nisu mogle da potroše manje od 15 miliona evra.

Kad se sve sabere, ne verujem da su sve kampanje zbirno mogle da koštaju manje od 15 miliona evra, rekao je Nenadić za Novosti.

Ubedljivo najviše je potrošila koalicija oko Srpske napredne stranke, koja je za spotove, bilborde i oglase u novinama izdvojila 4,9 miliona evra. Na televizijama sa nacionalnom frekvencijom, kao i na RTV, Studiju B i N1, oni su emitovali ukupno 103.695 sekundi predizbornog materijala.

Socijalisti su na medijsku promociju potrošili nešto više od 1,7 miliona evra, a njihovi spotovi su emitovani 25.652 sekunde.

Na osnovu podataka iz nacionalne dnevne i nedeljne štampe, ukupni troškovi oglašavanja u novinama, bez obračunatih popusta, premašuju 1,2 miliona evra.

Organizacija Transparentnost Srbija procenila je da su učesnici na izborima samo za spotove na TV stanicama obuhvaćenim monitoringom, promocije u štampanim medijima i bilborde u Beogradu potrošili oko 8,7 miliona evra.

Ovo su grubi podaci, koji su prikupljeni na osnovu praćenja kampanje na televizijama sa nacionalnom frekvencijom, bilborda u Beogradu, kao i oglasa u štampi. Još nisu obračunati troškovi oglašavanja na radio-stanicama, internetu i u lokalnim medijima.

Detaljnije na: <http://transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti/tekui-projekti/monitoring-finansiranja-izborne-kampanje-2016>

